

Oprávnená osoba a poučenie oprávnenej osoby podľa novej právnej úpravy

Právna úprava platná a účinná do 24.05.2018, t. j. zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 84/2014 Z. z. (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z. z.“) obsahuje legálnu definíciu pojmu oprávnená osoba. Podľa § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 122/2013 Z. z. oprávnenou osobou môže byť tak zamestnanec ako aj externá osoba, ktorá je v inom ako pracovnoprávnom pomere s prevádzkovateľom, musí však ísť o fyzickú osobu, ktorá prichádza do styku s osobnými údajmi a bola poučená o právach, povinnostiach ako aj zodpovednosti podľa zákona č. 122/2013 Z. z.

Nová právna úprava ochrany osobných údajov, ktorá sa začne uplatňovať od 25.05.2018, t. j. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) a zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „GDPR“ a „zákon č. 18/2018 Z. z.“) nepozná povinnosť poučenia oprávnených osôb. V čl. 29 resp. § 36 zákona č. 18/2018 Z. z. sa prevádzkovateľovi ukladá povinnosť, aby **každá osoba** (napr. zamestnanci) **konajúca na základe poverenia prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa** (za poverenie možno považovať napr. pracovnú zmluvu, služobnú zmluvu, dohodu, poverenie na vykonanie úkonu alebo obdobný dokument), ktorá má prístup k osobným údajom, spracúvala tieto údaje len na základe **pokynov** prevádzkovateľa okrem prípadov, keď sa to od nej vyžaduje podľa osobitného predpisu (napr. nariadenie EÚ, zákony SR atď.) alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Pokiaľ tieto pokyny vyplývajú z osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, prevádzkovateľ nie je povinný dávať takejto osobe ďalšie pokyny.

Prevádzkovateľ je povinný za účelom zabezpečenia dodržiavania vyššie uvedených pokynov prijať opatrenia podľa čl. 32 ods. 4 GDPR resp. § 39 ods. 4 zákona č. 18/2018 Z. z.

Ak prevádzkovateľ v súčasnosti už má poučené oprávnené osoby v zmysle § 21 zákona č. 122/2013 Z. z., takéto poučenia možno považovať za *pokyny prevádzkovateľa* v prípade, že tieto zohľadňujú skutočný stav a nastavené procesy ochrany osobných údajov tak ako to ukladá GDPR resp. zákon č. 18/2018 Z. z. Uvedené znamená, že prevádzkovateľ by mal zohľadniť výsledky analýzy rizík, t.j. napr. či z analýzy nevyplýva, že došlo k novým pravidlám doterajšieho spracúvania osobných údajov alebo k zmene bezpečnostných opatrení v súvislosti s doterajším spracúvaním osobných údajov, a teda či sú súčasné poučenia naozaj pokynmi prevádzkovateľa, ktoré odzrkadľujú aktuálne bezpečnostné štandardy.

Taktiež by mal prevádzkovateľ prehodnotiť, či súčasné poučenia nie sú formulované a naviazané na informačné systémy podľa právnych základov v zmysle zákona č. 122/2013 Z. z., ktoré nereflektujú aktuálne a prípadne nové účely spracúvania osobných údajov podľa právneho základu v zmysle čl. 6 GDPR, prípadne v spojení s čl. 9 GDPR resp. podľa § 13 zákona č. 18/2018 Z. z. v spojení s § 16 zákona č. 18/2018 Z. z.

Prevádzkovateľ by mal prakticky v zmysle vyššie uvedeného preskúmať všetky existujúce poučenia a zistiť, či nie je potrebná ich aktualizácia. Ak je potrebná aktualizácia, táto by sa mala riadiť už ustanoveniami novej právnej úpravy, a teda išlo by o pokyny prevádzkovateľa, ktoré môžu byť obsiahnuté napríklad aj v interných predpisoch prevádzkovateľa a mali by byť čo najadresnejšie. Ak prevádzkovateľ zistí, že aktualizácia nie je nevyhnutná, nie je potrebné poučenia meniť na pokyny len z formálneho dôvodu, nakoľko obsahovo by naďalej zohľadňovali skutočný stav a nastavené procesy. Postačuje, ak sa výsledky takéhoto preskúmania poznačia napríklad v bezpečnostnej dokumentácii, kde sa zároveň uvedie, že doterajšie poučenia sa chápu ako pokyny v zmysle novej právnej úpravy v oblasti ochrany osobných údajov.

Na záver dávame do pozornosti, že prevádzkovateľ a sprostredkovateľ sú podľa čl. 90 GDPR v spojení s § 79 ods. 2 zákona č. 18/2018 Z. z. povinní zaviazat' mlčanlivosťou o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré prídu do styku s osobnými údajmi u prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa. Inštitút mlčanlivosti však plní odlišnú funkciu ako samotný pokyn prevádzkovateľa podľa čl. 29 GDPR resp. § 36 zákona č. 18/2018 Z. z. Ide o bezpečnostné opatrenie, ktorým sú prevádzkovateľ ako i sprostredkovateľ povinní zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, ktoré spracúvajú. Takouto povinnosťou sú prevádzkovateľ a sprostredkovateľ zároveň povinní zaviazat' aj fyzické osoby, ktoré prídu do styku s osobnými údajmi u prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa. Uvedené znamená, že okrem pokynu podľa čl. 29 GDPR resp. § 36 zákona č. 18/2018 Z. z.

existuje aj povinnosť zaviazať fyzické osoby, ktoré prídu do styku s osobnými údajmi u prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa mlčanlivosťou.

Splnenie povinností podľa čl. 29 GDPR resp. § 36 zákona č. 18/2018 Z. z. a podľa § 79 zákona č. 18/2018 Z. z. môže byť obsiahnuté aj v jednom dokumente tak ako to bolo zaužívané v doterajšej praxi za platnosti a účinnosti zákona č. 122/2013 Z. z.

V zmysle vyššie uvedených skutočností možno uvedené zhrnúť nasledovne:

Prevádzkovateľ je povinný plniť si povinnosti podľa čl. 29 GDPR resp. § 36 zákona č. 18/2018 Z. z. a podľa § 79 zákona č. 18/2018 Z. z., a preto

- ak súčasnú poučenie podľa § 21 zákona č. 122/2013 Z. z. **reflektuje** povinnosti podľa prvej vety, **nové pokyny a mlčanlivosť nepotrebuje** prevádzkovateľ vypracovať,
- Ak súčasnú poučenie podľa § 21 zákona č. 122/2013 Z. z. **nereflektuje** povinnosti podľa prvej vety, je **potrebné** (súčasnú poučenia) **aktualizovať** – napr. formou dodatkov alebo vypracovať nanovo.